

προχωρώντας με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής των ΕΔΕΤ

Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης αποτελούν ένα βιώσιμο και αποτελεσματικό τρόπο επένδυσης στην εξέλιξη και ανάπτυξη ανθρώπων, επιχειρήσεων και πόρων στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας, καθώς και στην αγροτική οικονομία. Μπορούν να υποστηρίξουν ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών στόχων προκειμένου να ωφελήσουν ένα ευρύ φάσμα δικαιούχων, παρέχοντας τη δυνατότητα τα κεφάλαια να χρησιμοποιηθούν εκ νέου για περαιτέρω επενδύσεις.

Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το οποίο είναι το μέσο χρηματοδότησης του δεύτερου Πυλώνα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ένα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, στοχεύει στην ενίσχυση της γεωργίας, της δασοκομίας και γενικότερα των αγροτικών περιοχών της ΕΕ.

Για την περίοδο 2014-2020, το ΕΓΤΑΑ έχει συνολικό προϋπολογισμό άνω των 96 δισ. ευρώ. Αυτή η στήριξη παρέχεται στη γεωργία, τη δασοκομία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, καθώς και στην αειφόρο ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.

Η στήριξη μέσω του ΕΓΤΑΑ παρέχεται μέσω επιχορηγήσεων και, όλο και περισσότερο, μέσω μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής.

Η ζήτηση για μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ έχει αυξηθεί από το 2007, και ιδίως μετά τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, η οποία οδήγησε στην περικοπή των διαθέσιμων προϋπολογισμών για τις αγροτικές περιοχές και τη γεωργία.

Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

- αναμένεται να επιστραφούν
- είναι ανανεούμενα, δηλ. κεφάλαια που επιστρέφονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξανά στην ίδια περιοχή
- είναι κατάλληλα για οικονομικά βιώσιμα έργα, δηλ. για έργα που αναμένεται να δημιουργήσουν αρκετά έσοδα ή εξοικονόμηση για την επιστροφή της ληφθείσας ενίσχυσης
- έχουν σχεδιαστεί για να προσελκύουν συγχρηματοδότηση από άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών επενδύσεων, για να αυξήσουν το ποσό των διαθέσιμων πόρων, ιδίως σε τομείς όπου υπάρχουν προβλήματα πρόσβασης στη χρηματοδότηση
- μπορούν να έχουν τη μορφή δανείων, εγγυήσεων ή μετοχικού κεφαλαίου
- υποστηρίζουν την ανάπτυξη της προσφοράς συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της αγοράς
- μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά με επιχορηγήσεις, και
- δύναται να διαχειρίζονται από εθνικές ή περιφερειακές τράπεζες, διεθνείς οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, από ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, και (όσον αφορά δάνεια και εγγυήσεις μόνο) από τις διαχειριστικές αρχές.

Κατά την περίοδο 2014-2020, αναγνωρίζοντας τα οφέλη των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής, έχει επεκταθεί η χρήση τους σε **όλους τους θεματικούς στόχους** και αναμένεται αυτή η χρήση να ενταθεί περαιτέρω λόγω των βελτιωμένων και πιο ευέλικτων επιλογών υλοποίησης.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΑΑ για να **στηρίξουν τις επενδυτικές προτεραιότητες που περιγράφονται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) του ΕΓΤΑΑ** από τα κράτη μέλη. Μπορούν δυνητικά να στηρίξουν την εφαρμογή πολλών μέτρων του ΕΓΤΑΑ, με την προϋπόθεση ότι θα αντιμετωπίσουν **διαπιστωμένα κενά της αγοράς**, δηλ. τομείς όπου οι τράπεζες είναι απρόθυμες να δανείσουν ή/και όπου ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι διατεθειμένος να επενδύσει. Για παράδειγμα, σε μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή νέες γεωργικές επιχειρήσεις χωρίς επαρκές πιστωτικό ιστορικό ή περιουσιακά στοιχεία για χρήση ως εξασφαλίσεις.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν συνεπώς να συμβάλλουν στην επίτευξη των περισσότερων καθορισμένων προτεραιοτήτων της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη:

- προώθηση της μεταφοράς γνώσης και καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές
- βελτίωση της ανταγωνιστικότητας όλων των επιμέρους κλάδων της γεωργίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων
- προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα που θα είναι ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, όσον αφορά τους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας, και
- ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, ιδίως όσον αφορά στη δημιουργία και την ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων, καθώς και στη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μέσω του ΕΓΤΑΑ είναι διαθέσιμα σε όλους τους δυνητικούς αποδέκτες στον τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας και στις αγροτικές περιοχές που αναλαμβάνουν οικονομικά βιώσιμα επενδυτικά σχέδια.

Μια ευρεία γκάμα μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής που υποστηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ μπορούν δυνητικά να εφαρμοστούν:

- **Δάνεια**, τα οποία μπορούν να διατίθενται όταν δεν προσφέρονται αντίστοιχα στην αγορά (π.χ. από τράπεζες), ή μπορεί να έχουν καλύτερους όρους από τα διατιθέμενα (π.χ. με χαμηλότερα επιτόκια, μεγαλύτερες περιόδους αποπληρωμής, ή με λιγότερες εξασφαλίσεις). Για παράδειγμα, δάνεια μπορούν να προσφέρονται για να βοηθήσουν αγρότες και τις οικογένειές τους να διαφοροποιήσουν τις πηγές των εισοδημάτων τους, αναπτύσσοντας δραστηριότητες όπως ο αγροτουρισμός ή επιχειρήσεις που συνδέονται με την εστίαση όπως εστιατόρια που πωλούν τοπικά εδέσματα, στήριξη των επενδύσεων για τους νέους γεωργούς, ή επενδύσεις στον τομέα των γεωργικών μηχανημάτων με στόχο την αύξηση της συνολικής απόδοσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και τη βιωσιμότητά τους.

- **Μικροπιστώσεις**, οι οποίες είναι μικρά δάνεια σε άτομα που συχνά αποκλείονται από την πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, συχνά παρεχόμενες για σύντομο χρονικό διάστημα δανεισμού και με χαμηλές ή καθόλου εξασφαλίσεις, π.χ. δάνεια σε αγρότες για την αγορά εξοπλισμού, για τη βελτίωση της προστιθέμενης αξίας ή της ποιότητας της συγκομιδής, ή για έργα στο πλαίσιο των τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης υπό την καθοδήγηση των τοπικών κοινοτήτων.
- **Εγγυήσεις**, όπου παρέχεται διαβεβαίωση σε έναν δανειστή πως τα κεφάλαια θα επιστραφούν αν ο δανειολήπτης αδυνατεί να αποπληρώσει το χρέος του. Για παράδειγμα, τέτοιες εγγυήσεις μπορεί να είναι επωφελείς για επιχειρήσεις που στοχεύουν να επενδύσουν στη βιο-οικονομία ή στην αποδοτικότητα των πόρων, ή για αγρότες οι οποίοι μπορεί να έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες και τη διαθέσιμη χρηματοδότηση μέσω τραπεζών, αλλά ενδέχεται να στερούνται των απαραίτητων εγγυήσεων ή εξασφαλίσεων για τη λήψη του δανείου.
- **Μετοχικό Κεφάλαιο**, όπου κεφάλαιο επενδύεται με αντάλλαγμα την ολική ή μερική κυριότητα μιας επιχείρησης. Ο επενδυτής μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να αναλάβει μερικό έλεγχο της διαχείρισης της επιχείρησης, δύναται να μοιράζεται τα κέρδη της επιχείρησης και μπορεί να πωλήσει, σε μεταγενέστερο στάδιο, τις αποκτηθείσες μετοχές αποκομίζοντας ξανά κέρδη. Το μετοχικό κεφάλαιο είναι πιο πιθανό να απευθύνεται σε επιχειρήσεις υψηλότερου ρίσκου και δυνητικά υψηλότερων προοπτικών ανάπτυξης – για παράδειγμα, σε ΜΜΕ του αγρο-διατροφικού τομέα που δημιουργούν / επενδύουν σε νέες τεχνολογίες επεξεργασίας.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν επίσης να προσφέρονται συνδυαστικά με επιχορηγήσεις και άλλες μορφές στήριξης. Συχνά είναι απαραίτητο να βελτιωθεί ως προαπαιτούμενο η επενδυτική ετοιμότητα για την προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων. Η συμβουλευτική και άλλη υποστήριξη μπορεί να είναι επιχορηγούμενη μέσω του ΕΓΤΑΑ.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ μπορούν να συνεισφέρουν στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και διαφοροποίηση του τομέα και τις επενδύσεις σε αυτόν, με τη στήριξη δραστηριοτήτων σε περιοχές όπου τα επίπεδα των επενδύσεων είναι συχνά ανεπαρκή καθώς και με την τόνωση της ανάπτυξης οικονομικά βιώσιμων έργων, δημιουργώντας έτσι νέες ευκαιρίες στην αγορά. Είναι επίσης δυνατό να δημιουργήσουν ευκαιρίες για επενδυτές και ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση είναι συνήθως ακριβή και δύσκολη για επιχειρήσεις του αγροτικού και δασοκομικού τομέα. Σε πολλά κράτη μέλη αυτοί οι τομείς θεωρούνται από τις τράπεζες και τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ως υψηλού κινδύνου για παροχή δανεισμού και πρόσβαση σε πίστωση. Ωστόσο, ορισμένα έργα μπορούν να γίνουν επενδυτικά πιο ελκυστικά λόγω των στηριζόμενων από τον δημόσιο τομέα μέσω χρηματοοικονομικής τεχνικής και του σχετικού επιμερισμού του κινδύνου.

Για περισσότερες πληροφορίες

Για περισσότερες πληροφορίες για την αγροτική ανάπτυξη:

http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_el.htm

Για έναν οδηγό αναφοράς για τις διαχειριστικές αρχές σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής στα προγράμματα των ΕΔΕΤ:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Για πληροφορίες σχετικά με την εκ των προτέρων αξιολόγηση της μεθοδολογίας των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Για την ιστοσελίδα «fi-compass», την πλατφόρμα για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ:

<http://www.fi-compass.eu/>

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και τους κανονισμούς των λοιπών Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, συμπεριλαμβανομένων των εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων:

<http://enrd.ec.europa.eu/en/policy-in-action/cap-towards-2020/rdp-programming-2014-2020/policy-overview>

Για πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις για τη γεωργία και τη δασοκομία και για τις αγροτικές περιοχές:

http://ec.europa.eu/agriculture/stateaid/index_en.htm

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg